

ZIŅU IZDEVUMS #49

ŠAJĀ IZDEVUMĀ

- 8 satura manipulācijas paņēmieni - Kā tos atpazīt?
- Materiāli par situācijām internetā izmantošanai pamatskolā
- Materiāli medijpratības pilnveidei sākumskolā un pamatskolā
- Interneta drošības video pirmsskolai un sākumskolai
- Aicinām jaunus dalībniekus pievienoties Drošāka interneta vēstnešu programmai
- Bezmaksas kursi pedagogiem par drošību internetā un medijpratību

8 SATURA MANIPULĀCIJAS PAŅĒMIENI - KĀ TOS ATPAZĪT?

Internetā pieejamās informācijas pārbagātībā kā lielam, tā mazam svarīgi neapjukt, izmantot savas digitālās prasmes un uzticamus digitālos resursus/rikus, lai spētu saprast, uztvert un izvērtēt interneta saturu:

- 🔍 Atšķirt īstas ziņas no viltus ziņām;
- 🔍 Atpazīt sagrozītu informāciju;
- 🔍 Mācēt pārbaudīt informāciju – meklēt faktus un pirmavotus;
- 🔍 Atšķirt foto viltojumus no īstiem attēliem;
- 🔍 Neuztvert privātu viedokli par patiesību u.tml.

Ikvienam ir svarīgi neuzķerties satura manipulācijām, ar ko aizvien biežāk ikdienā saskaramies, it sevišķi, uzturoties un lasot satura publikācijas sociālajos tīklos tādos kā Facebook, TikTok, Instagram, Twitter u.tml.

Lai nekļūtu par manipulāciju upuri, Drossinternets.lv apkopojis **skaidrojumus par 8 izplatītākajiem satura manipulācijas veidiem**. Ir svarīgi tos atpazīt un neļauties ietekmei.

Aicinām skolas un pedagogus izmantot plakātu, lai skaidrotu un pārrunātu ar bērniem manipulatīva satura ietekmi un iespējamās sekas.

MANIPULĀCIJAS PAŅĒMIENU SKAIDROJUMI ŠEIT >

DEZINFORMĀCIJA, MISINFORMĀCIJA, PROPAGANDA?

8 satura manipulācijas paņēmieni

3 VILTUS ZIŅA

Izdomāta, nepatiesa informācija, kurai nav saistības ar realitāti.

2 DEZINFORMĀCIJA

Nepatiesa informācija, izveidota un izplatīta ar mērķi kaitēt kādam cilvēkam, organizācijai, sabiedrības grupai vai pat valstij

1 PROPAGANDA

Vienvirziena pārliecināša komunikācija, kurā patiesā informācija tiek apzināti ignorēta, sagrozīta vai arī tai ir pakārtota loma. Propaganda, arī kā informācijas un hibrīdkara sastāvdaļa, ir tipiska centralizētai, nedemokrātiskai sabiedrības struktūrai, kur masu mediju sistēmu nosaka valsts. Propagandas mērķis ir mudināt lielas cilvēku masas domāt vienādi

4 MISINFORMĀCIJA (PĀRPRASTA INFORMĀCIJA)

Izplatīta nepatiesa informācija, taču nolūks ir bijis labdabīgs (nevis kaitēt sabiedrībai, bet cilvēks ir vēlējis, piemēram, palīdzēt un informēt). Misinformācijas izplatītājs **nezina, ka izplata melus**. Izplatītājs nav noskaidrojis informācijas patieso avotu. Katru reizi, kad cilvēks izplata nepārbaudītu, nepatiesu informāciju, viņš izplata misinformāciju

5 SAZVĒRESTĪBAS MĪTI

Pārliecība, ka kādi ietekmīgi spēki, kam ir slikti nolūki, slepeni aizkulisēs manipulē kādus notikumus vai situācijas

6 KLIKŠKŪ VĀKŠANAS LAPAS JEB CLICKBAIT

Sensacionāli virsraksti ar mērķi mudināt atvērt rakstu. Bieži šis virsraksts ar tekstu pat nesakrīt. Tu klikšķini — portāla īpašnieks pelna

7 HAHAGANDA

Propaganda, kas maskēta kā humors, izsmieklis, sarkasms un tiek izmantota kā nomelnošanas un noniecināšanas līdzeklis. Spēcīgs un efektīvs dezinformācijas instruments

8 WHATABOUTISMS

(MANIPULATĪVA SARUNAS TEMĀTA MAINĪŠANA) Sarunu taktika, kad cilvēks atbild uz argumentu vai uzbrukumu, mainot tematu un pievēršoties kāda cita pārkāpumiem, tādējādi liekot saprast, ka visa kritika ir spēkā neesoša, jo neviens nav pilnīgi bez vainas

VAI AR MANI MANIPULĒ? KĀ ATPAZĪT?

MATERIĀLI PAR SITUĀCIJĀM INTERNETĀ IZMANTOŠANAI PAMATSKOLĀ

Pusaudžus par interneta drošības jautājumiem vislabāk informēt un interneta vides apdraudējumus **izskaidrot ar reāliem piemēriem un situācijām**, piedāvājot viņiem tajās iejusties un domāt, kā tās risināt. Bērni ļoti labi orientējas sociālo mediju vidē, tomēr svarīgi, lai viņi justos **droši un spētu sevi pasargāt**. Tāpēc svarīgi jauniešiem atgādināt, ka:

- ! Internetā nekas nepazūd;
- ! Vienmēr jādomā, ko publicē, jo Tavu joku otrs var uztvert kā apvainojumu un pārdzīvot;
- ! Psiholoģiskais terors internetā var otru pilnībā sagraut;
- ! Nepatiesu ziņu izplatīšana var radīt nopietnas sekas;
- ! Internetā iepazītam draugam labāk neuzticēties, kamēr nav satikts dzīvē;
- ! Arī internetā par veiktajiem pārkāpumiem pienākas sods. Labi pārzināt likumus, lai palīdzētu gan sev, gan citiem, ja gadās nepatīkama situācija.

SITUĀCIJAS INTERNETĀ? KĀ RISINĀT?

INTERNETA DROŠĪBAS
MATERIĀLI IZMANTOŠANAI
SOCIĀLAJĀS ZINĪBĀS PAMATSKOLAI

SITUĀCIJU SPĒLE

10 SITUĀCIJU ANALĪZE

Spēle par situācijām internetā

13 REĀLI STĀSTI PAR PIEDZĪVOTO

JĀ NEBŪTU INTERNETĀ, NEKAS TĀDS NENOPIKTU!

JAUNIEŠU STĀSTI

Stāsti par internetu diskusiju veicināšanai klasē

Aicinām skolas un pedagogus izmantot mūsu materiālus, kas paredzēti nodarbību organizēšanai, diskusiju un pārdomu rosināšanai pusaudžu vidū, lai veicinātu atbildīgu

interneta lietošanu. Šie materiāli noderēs izmantošanai **sociālo zinību stundās pamatskolā, klases stundās** un citos brīžos, kad ar skolēniem tiek pārrunāta drošība internetā.

MATERIĀLI ŠEIT >

MATERIĀLI MEDIJPRATĪBAS PILNVEIDEI SĀKUMSKOLĀ UN PAMATSKOLĀ

- ? Vai esat redzējuši video, kuros cilvēkiem ir pārdabiskas spējas?
- ? Reklāmas, kas maldina un nav līdz galam patiesas?
- ? Viedokļus, kas ir cilvēku pieņēmumi un nav balstīti uz reāliem faktiem vai pārbaudītām teorijām?

Interneta saturs ir “jāfiltrē” — katram ar savu filtru, ko sauc par medijpratību, kritisko domāšanu, spēju analizēt un **prast informāciju**. Tās ir būtiskas prasmes un zināšanas, kas nepieciešamas ikvienam interneta lietotājam, lai:

- ✓ Spētu izvērtēt interneta saturu;
- ✓ Pieņemt pareizos lēmumus;
- ✓ Pasargātu sevi interneta vidē.

MEDIJPRATĪBAS UN KRITISKĀS DOMĀŠANAS PILNVEIDEI

SĀKUMSKOLAI /
PAMATSKOLAI

DROSSINTERNETS.LV

Aicinām skolas un pedagogus izmantot mūsu prezentācijas, nodarbību plānus un uzdevumus **pamatskolā un sākumskolā bērnu medijpratības pilnveidei**.

MATERIĀLI ŠEIT >

INTERNETA DROŠĪBAS VIDEO PIRMSSKOLAI UN SĀKUMSKOLAI

Interneta drošības pamatus bērniem vislabāk apgūt jautrā un radošā veidā — ar aizraujošiem un interesantiem stāstiem, kas norisinās lauku sētā, mežā, skolā, dejošanas pulciņā, pili, kur interneta nedienas var piemeklēt gan princesi, rūķi Urķi, zēnu Vaifiju un lāci Ķepaini, gan Gliemezi Jūtūberi, citus un ikvienu.

Savukārt, pievienotie uzdevumi un darba lapas, bērniem pildīšanai pēc filmiņu noskatīšanās, nostiprinās gūtās zināšanas un palīdzēs vieglāk atcerēties informāciju.

Aicinām izmantot mūsu izglītojošās filmiņas un audio pasakas pirmsskolā un sākumskolā:

- ✓ Organizējot bērniem filmiņu skatīšanās ritus vai pēcpusdienu;
- ✓ Tās var izmantot klases stundās, latviešu valodā, literatūrā, pagarināto grupu laikā;
- ✓ Starpbrīžos un citos brīžos, lai mācītu bērniem, kā pasargāt sevi internetā un būt gudram digitālajam pilsonim.

Aicinām skolas un pedagogus izmantot mācību stundās, savukārt bērnu vecākus izmantot filmiņas mājās, lai **pārrunātu ar bērniem interneta drošības pamatus caur filmiņās redzēto un stāstos atspoguļoto.**

Jautrākai filmiņu skatīšanai un darba lapu pildīšanai var organizēt klases saliedēšanas pasākumu un filmiņas skatīties kopā ar popkornu, picām, cepumiem u.c. uzkodām.

INTERNETA DROŠĪBA

PIRMSSKOLAI UN SĀKUMSKOLAI

DROSSINTERNETS.LV

VIDEO ŠEIT >

PIESAKIES PAR DROŠĀKA INTERNETA VĒSTNESI

Lai efektīvāk izglītotu un informētu reģionos dzīvojošos bērnus, vecākus un skolotājus par drošību internetā, Latvijas Drošāka interneta centrs kopš 2017.gada īsteno **Drošāka interneta vēstnešu programmu**, kuras ietvaros jau šobrīd aktīvi darbojas 30 Drošāka interneta vēstneši visā Latvijā.

Aicinām jaunus dalībniekus pievienoties brīvprātīgo vēstnešu komandai, aizpildot [pieteikuma anketu](#) līdz š.g. 29. maijam.

Š.g. 16. augustā tiks organizēts apmācību seminārs vēstnešiem. Vēstnešu programmas dalībniekiem seminārs ir bez maksas. Dalības maksu sedz Latvijas Drošāka interneta centrs.

Priekšroka tiks dota tiem kandidātiem, kuri līdz šim jau organizējuši dažādas aktivitātes bērniem par šo tēmu.

Atkarībā no mērķauditorijas **vēstneša (lektora) uzdevums ir savu iespēju robežās izglītēt sava novada bērnus, vecākus un pedagogus**, sniedzot informāciju par riskiem un apdraudējumiem internetā. Drossinternets.lv sniegs atbalstu vēstnešiem gan ar izglītojošiem materiāliem, gan informējot par jaunākajām tendencēm bērniem un jauniešiem lietojot modernās tehnoloģijas.

PIESAKIES ŠEIT

**BEZMAKSAS SEMINĀRI
PIEAUGUŠAJIEM**

Latvijas Drošāka interneta centrs sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību mācību centru (LPMC) piedāvā pedagogiem, izglītības darbiniekiem un citiem pieaugušajiem apmeklēt bezmaksas seminārus par dažādām ar interneta lietošanu saistītām tēmām, kuru norisi koordinē mūsu partneris LPMC.

**2022.GADA MAIJĀ
PAREDZĒTAS ŠĀDAS
MĀCĪBAS:**

➔ **2.05.** Bezmaksas tiešsaistes mācības. Digitālā kompetence — būtiska prasme 21. gadsimtā

➔ **12.05.** Bezmaksas tiešsaistes mācības. Darbs ar konferenču rīkiem (Zoom, MS Teams, Failiem.lv/video). Digitālā pratība un iespējas izmantojot interneta bezmaksas resursus.

➔ **19.05.** Bezmaksas tiešsaistes mācības. Digitālā pratība. Medijpratība. Sociālo tīklu lietošana. Videokonferenču (Zoom un Microsoft Teams) iespēju izmantošana.

➔ **26.05.** Bezmaksas tiešsaistes mācības. Darbs ar konferenču rīkiem (Zoom, MS Teams, Failiem.lv/video). Digitālā pratība un iespējas izmantojot interneta bezmaksas resursus.

Ja Jums ir kādi jautājumi, lūdzam rakstīt uz pieteikumi@lpmc.lv vai zvanīt pa tel. 67551217